

KAPUCYNI PROWINCJA KRAKOWSKA

ZAKON BRACI MNIEJSZYCH KAPUCYNÓW – PROWINCJA KRAKOWSKA
UL. KORZENIAKA 16. 30-298 KRAKÓW, POLAND. TEL. +48 12 623 83 79, FAX +48 12 623 60 00

Kraków, 23 listopada 2019
L.dz. 251/19

MISJA I TOŻSAMOŚĆ Dzieła Pomocy św. Ojca Pio

Misja Dzieła

„Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40).

Inspirowani Ewangelią, w każdym człowieku, który doświadcza bezdomności, niezależnie od tego, jaka jest jego historia czy życiowe wybory, rozpoznajemy brata i siostrę w potrzebie i towarzyszymy mu w drodze do DOMu.

Jesteśmy przekonani, że dom to nie tylko materialne schronienie, ale przede wszystkim doświadczenie przynależności, bezpieczeństwa i relacji, to przestrzeń ludzkiej godności, wolności i wzrastania. Każdy człowiek powinien „mieszkać”, każdy człowiek zasługuje na DOM.

Dlatego naszą misję realizujemy w trzech podstawowych wymiarach:

wzmacnianie Ducha
prosta Obecność
upragnione Mieszkanie

Wzmacnianie ducha

Bezdomność rodzi się w sercu człowieka, w jego doświadczeniu osamotnienia, bezradności, braku nadziei i perspektyw. Bezdomność to poczucie, że dla nikogo nie jestem ważny i nikomu nie jestem potrzebny. Jak brak akceptacji i miłości wyprowadza na „ulice bezdomności”, tak miłość jest pierwszym doświadczeniem „zamieszkiwania”. We wspólnym poszukiwaniu pragniemy otwierać serca dla Tego, który pierwszy nas umiłował i który jest Bogiem przemiany.

Prosta obecność

Dom to także życzliwa, bezpieczna przestrzeń prostych i autentycznych relacji, które pomagają odbudowywać poczucie godności, wiary w siebie, wzajemnego zaufania i odpowiedzialności. Jesteśmy domem poprzez gościnność, troskliwe towarzyszenie, tworząc różnorodną, bezpieczną i przyjazną przestrzeń, gdzie osoby bez domu mogą w równości spotkać drugiego człowieka i budować z nim relacje.

Upragnione mieszkanie

Brak własnego miejsca na ziemi jest dramatem, który dotyka głęboko człowieka w jego najbardziej podstawowych potrzebach. Mamy świadomość, że droga do domu może być niełatwa i wymagająca czasu, zwłaszcza po długim okresie doświadczania bezdomności. Cierpliwie towarzyszymy i kompetentnie pomagamy w pokonywaniu wielorakich, zewnętrznych i wewnętrznych trudności w drodze do upragnionego domu.

Tożsamość Dzieła – nasz charyzmat, zasady i wartości

Charyzmat Dzieła

Tymi, których dziś Bóg stawia na naszej drodze, są osoby doświadczające bezdomności. Służba im jest w centrum naszego charyzmatu. Stanowi podstawowy i najważniejszy cel Dzieła.

W ich twarzach odkrywamy oblicze „braci najmniejszych” (Mt 25,40): ubogich, głodnych, spragnionych, chorych, przybyszów, w więzieniu..., którym chcemy, poprzez naszą pełną szacunku bliskość, pozwolić doświadczyć, że są cenni i ważni. Na ile nam pozwolą i będą gotowi towarzyszymy im w drodze ku lepszemu, godnemu życiu.

Pragniemy również, aby adekwatnie do czasów, nie zaniedbując podstawowego charyzmatu, po odpowiednim rozeznaniu, w miarę możliwości Dzieło starało się odpowiadać także na potrzeby osób doświadczających ubóstwa czy innych form wykluczenia i marginalizacji.

Zakorzenie w misji Kościoła, który wychodzi na peryferie

Naszą posługę pełniemy w Kościele, ze świadomością, że czynna miłość należy do jego natury i jest sercem misji Kościoła, który na wzór Jezusa nieustannie wychodzi naprzeciw cierpieniom i potrzebom ludzi¹. Szczególnie bliska jest nam wizja Kościoła idącego na peryferie i nie zamykającego się w sobie, Kościoła ubogiego i dla ubogich².

Uznając w pełni, że miłość jest całkowicie bezinteresowna i nie praktykuje się jej dla osiągnięcia innych celów, chcemy, by nasza posługa miłości wobec osób bezdomnych i ubogich była całkowicie wolna od prozelityzmu, tak by Kościół wzrastał wyłącznie przez przyciąganie w wolności, a nie przez jakąkolwiek formę transakcji, nacisku czy przekupstwa³.

Uważamy zarazem, że działalność prowadzona w Dziele nie może zostawiać Boga i Chrystusa na boku, ponieważ często najgłębszą przyczyną cierpienia człowieka jest właśnie brak Boga. Za przykładem Jezusa brata i siostrę rozpoznajemy w każdym człowieku, niezależnie od jego religii, wyznania, pochodzenia, statusu materialnego, doświadczeń czy wyborów życiowych. Służąc mu staramy się rozpoznawać, kiedy jest czas sposobny do mówienia o Bogu, a kiedy jest słuszne zamilknąć i pozwolić mówić jedynie miłości⁴.

Duchowość franciszkańsko-kapucyńska i osoba św. Ojca Pio

Spotkanie św. Franciszka z trędowatym było jednym z przełomowych wydarzeń w początkach jego nawrócenia, a bliskość i uczestniczenie w życiu ubogich stało się wyznacznikiem duchowości franciszkańskiej i kapucyńskiej, z której tradycji i doświadczenia czerpiemy. Bracia kapucyni są nazywani „braćmi ludu”. Dzieło Pomocy św. Ojca Pio stało się jedną ze współczesnych form przeżywania tego braterstwa.

Święty Ojciec Pio jest naszym patronem, który pokazuje nam jak być blisko człowieka w jego fizycznych i duchowych cierpieniach. Modlitwę i życie duchowe łączył on z pełnieniem czynów miłości, czego wyrazem jest powstałe we Włoszech Dzieło Ojca Pio, na które składają się szpital Dom Ulgi w Cierpieniu i Grupy Modlitwy Ojca Pio.

Ojciec Pio zwracał uwagę, aby w służbie cierpiącym łączyć profesjonalizm z postawą miłosierdzia i otwarciem na duchowy wymiar człowieka. Podkreślając konieczność spełniania najwyższych wymogów klinicznych i doskonalenia wiedzy zawodowej, akcentował jednocześnie rolę zawierzenia Bogu i kształtowania postawy serca, zwracając się do personelu

¹ Por. Benedykt XVI, Encyklika *Deus caritas est*, 25. 29.

² Zob. Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, 20. 30. 46.

³ Por. Benedykt XVI, Encyklika *Deus caritas est*, 31; Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, 14.

⁴ Por. Benedykt XVI, Encyklika *Deus caritas est*, 31.

szpitala: „Waszym zadaniem jest leczenie chorych; jeśli jednak do łóżka chorego nie przyniesiecie miłości, lekarstwa nie na wiele się zdadzą... Przynoście Boga do waszych chorych, to znaczy więcej niż jakakolwiek inna pomoc”⁵.

Za Ojcem Pio szczególną rolę nadajemy modlitwie towarzyszącej Dziełu Pomocy – w tym w ramach Grup Modlitwy Ojca Pio – zwłaszcza Eucharystii, a także posługom konfesjonatu i kierownictwa duchowego dla osób doświadczających bezdomności. Upatrujemy w dbaniu o te formy wsparcia i posługi duchowej ważne zadanie braci kapucynów.

Powołanie i odpowiedzialność świeckich za Dzieło

Historia Domu Ulgi w Cierpieniu i Grup Modlitwy Ojca Pio ukazuje istotną rolę zaangażowania i współodpowiedzialności ludzi świeckich. To świeccy w ścisłej współpracy z Ojcem Pio tworzyli pierwszy komitet budowy kliniki i cały czas współtworzą na wielu poziomach ten „Dom”, zaś Grupy Modlitwy są widziane jako stowarzyszenie świeckich w Kościele.

Podobnie Dzieło Pomocy św. Ojca Pio powstało i rozwija się jako owoc współpracy braci kapucynów i osób świeckich. Świeccy, angażując się w misję Dzieła jako pracownicy, wolontariusze i darczyńcy, mogą coraz lepiej rozumieć i przeżywać swoje specyficzne powołanie ożywiania duchem chrześcijańskim spraw świata, czego najbardziej bezpośrednią formę stanowi właśnie miłość bliźniego⁶.

Na mocy sakramentu chrztu osoby świeckie są współodpowiedzialne, wraz z kapłanami, zakonnikami i zakonnice, za misję Kościoła⁷. Jest to szczególnie ważne w specyficznej misji Dzieła Pomocy, którą jest praca na rzecz ludzi doświadczających bezdomności. Profesjonalizm, kompetencje, odpowiedzialność za powierzone im zadania i ofiarna posługa, jak również twórcze współtworzenie i współdecydowanie przez świeckich o istotnych sprawach, stanowią rys charakterystyczny Dzieła.

Chcemy, aby wzajemne zaufanie, szacunek i podmiotowe traktowanie wszystkich zaangażowanych w Dzieło Pomocy – duchownych, zakonników i świeckich – było przekonującym świadectwem piękna i otwartości Kościoła, który jest domem wszystkich.

Obecność w Dziele braci kapucynów

Jednym z podstawowych wymiarów powołania braci mniejszych kapucynów jest życie braterskie pośród ubogich i uczestniczenie z miłością w ich niedostatkach, płynące z pragnienia upodobnienia się do Chrystusa w Jego uniżeniu i postawie służby, w duchu naśladowania św. Franciszka z Asyżu⁸.

⁵ Przemówienie Ojca Pio do lekarzy z okazji inauguracji Domu Ulgi w Cierpieniu, 6 maja 1956.

⁶ Por. Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Christifideles laici*, 41.

⁷ Por. *tamże*, 15.

⁸ Por. *Konstytucje Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów*, 14,1-3.

Dlatego obecność, posługa i praca braci kapucynów w Dziele Pomocy św. Ojca Pio jest istotowa zarówno dla nich samych jak i dla powołanego przez nich Dzieła. Znajduje to swój szczególny wyraz również w tym, że Dzieło Pomocy św. Ojca Pio jest jednostką organizacyjną Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów – Prowincji Krakowskiej, nad którą pieczę sprawuje Minister Prowincjalny.

Bracia kapucyni podejmują w Dziele różnorodne zadania, zgodnie z aktualnymi potrzebami Dzieła i z posiadanymi przez braci predyspozycjami i zdolnościami. W duchu służby, dostrzegając potrzeby materialne i duchowe ubogich, starają się swoim życiem, działaniem oraz słowem przyczynić się do ich ludzkiego i chrześcijańskiego rozwoju⁹.

Niezależnie od rodzaju i formy podejmowanych obowiązków bracia nieustannie pamiętają, że ich szczególnym zadaniem jest troska o zbawienie drugiego człowieka. Dlatego modląc się gorąco za powierzonych im ludzi, zanoszą Ojcu błagania ubogich i starają się pobudzać wszystkich do nadziei na dobra wieczne¹⁰.

Szczególną rolą braci w Dziele jest animacja wspólnej modlitwy i formacji duchowej podopiecznych i wszystkich współpracowników, zawsze w duchu wolności i szacunku dla każdej osoby.

Profesjonalizm działania

Pełniąc posługę wobec osób cierpiących, ubogich, doświadczających bezdomności potrzeba przede wszystkim kompetencji profesjonalnych. Niosący pomoc powinni być przygotowani w taki sposób, aby potrafili robić to, co właściwe, we właściwy sposób, podejmując wysiłek nieustannej troski¹¹.

Dlatego świadczoną w Dziele pomoc cechuje profesjonalne, zawodowe wykonywanie pracy przez grupę specjalistów, którzy podnoszą swoje kwalifikacje. Dotyczy to każdej pracy w Dziele, gdyż każdą uznajemy za potrzebną i ważną.

Ważnym elementem profesjonalnego świadczenia pomocy w Dziele jest także fakt posiadania nowoczesnego zaplecza lokalowego oraz wykorzystywanie w pracy najnowszych osiągnięć nauki i innowacyjnych technologicznie narzędzi.

Działamy w sposób kompleksowy, co wyraża się w całościowym spojrzeniu na zjawisko bezdomności. Nasza aktywność ma zarówno charakter osłonowy, prewencyjny, profilaktyczny, jak również aktywizująco-integracyjny. W zależności od diagnozy i sytuacji przychodzącej po pomoc osoby lub rodziny oferujemy różne formy wsparcia, jednak zawsze dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości tych osób.

Cechą działań pomocowych podejmowanych w Dziele jest też komplementarność. Przejawia się ona w interdyscyplinarnej pracy różnych specjalistów (pracownicy socjalni, doradcy

⁹ Por. *tamże*, 14,4.

¹⁰ Por. *tamże*, 46,3; 63,2.

¹¹ Por. Benedykt XVI, Encyklika *Deus caritas est*, 31.

zawodowi, psychoterapeuci, lekarz psychiatra, trenerzy pracy, asystenci rodzin i osoby bezdomnej, prawnicy, pracownicy świadczący pomoc doraźną). Dzieło współpracuje także ściśle z innymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy osobom wykluczonym (organizacjami pozarządowymi, rządowymi, samorządowymi i kościelnymi). Wspólne i uzupełniające się nawzajem działania dają możliwość stworzenia spójnego systemu wsparcia osób doświadczających bezdomności.

Formacja serca

Kompetencja zawodowa jest pierwszym, podstawowym wymogiem, ale ona sama nie wystarczy. Ludzie zawsze potrzebują „czegoś więcej niż technicznie poprawnej opieki”¹². Bezdomni, ubodzy mają wiele różnorodnych potrzeb wynikających z ich człowieczeństwa oraz ich różnych historii i sytuacji. Jako ludzie potrzebują serdecznej uwagi, szacunku, uczciwości, bliskości, poczucia równości. Ich bolesne, często pełne zranień historie, trudna sytuacja, w jakiej się znaleźli, stawiają nam wymagania indywidualnego podejścia do każdego, przyjęcia go takim, jaki jest, delikatności, wyrozumiałości, dojrzałości.

W wielu sytuacjach drogę do udzielenia i przyjęcia pomocy otwiera postawa posługujących. W szczególności konieczne są aktywność w wychodzeniu do podopiecznych, autentyczna gotowość do zbudowania relacji z nimi, poszanowanie ich wolności i wyborów, odkrywanie ich zasobów, zgoda na minimalne zmiany w ich sytuacji, docenienie ich wysiłków, dawanie wielokrotnie szansy. Może to wymagać od nas pasji, cierpliwości, konsekwencji, elastyczności, wychodzenia z roli, koncentracji na człowieku.

Dlatego posługujący w Dziele powinni odznaczać się tym, że nie ograniczają się do sprawnego wypełnienia tego, co stosowne w danej chwili, ale z sercem poświęcają się na rzecz drugiego, w taki sposób, aby doświadczył on bogactwa ich człowieczeństwa. Pracownikom Dzieła zatem oprócz przygotowania profesjonalnego potrzeba „formacji serca” prowadzącej „ku takiemu spotkaniu z Bogiem w Chrystusie, które by budziło w nich miłość i otwierało ich serca na drugiego”¹³.

Przyjmując zasadę, że pracownikami Dzieła mogą być nie tylko członkowie Kościoła katolickiego, ale każdy, kto podziela, a przynajmniej szanuje jego katolicki charakter¹⁴, za ważne uznajemy świadomy wybór Dzieła przez chcących w nim posługiwać jako miejsca, którego działalność opiera się o wartości ewangeliczne i przynależność do wspólnoty Kościoła. W Dziele tworzymy możliwość pogłębiania swojej formacji, poza posługą miłości ubogim, także przez rozważanie słowa Bożego i udział w sakramentach oraz pielgrzymki, rekolekcje, spotkania. Szanujemy i wspieramy zaangażowanie w różne wspólnoty Kościoła, widząc w tym wielką wartość. Posługującym w Dziele pozostawiamy w tej delikatnej sferze wolność połączoną z wiarą w ich wewnętrzną odpowiedzialność za formowanie własnego serca.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. Benedykt XVI, Motu proprio *O posłudze miłości*, art. 7 § 1.

Otwarcie na współpracę z innymi

Mamy świadomość, że w niezmiernym świecie ubóstwa nasz wkład jest ograniczony, słaby i niewystarczający. Dlatego też jesteśmy otwarci i gotowi do współpracy z podmiotami samorządowymi, z przedstawicielami biznesu, ze wspólnotami religijnymi i organizacjami pozarządowymi, z każdym, kto niekoniecznie działa z pobudek wiary, a komu nieobojętna jest sytuacja osób ubogich – na rzecz poprawy ich sytuacji materialnej czy duchowej.

Świadomi naszych zasad i wartości uznajemy inne formy pomocy i solidarności, które po części stawiają przed sobą te same cele. Nie zaniehbując naszej misji, bez jakichkolwiek uprzedzeń, w pokornej postawie gotowości do współpracy chcemy podejmować dialog z innymi doświadczeniami¹⁵. Jesteśmy przekonani, że tylko wspólnym wysiłkiem możemy skutecznie mierzyć się z wyzwaniami, jakimi są bezdomność, wykluczenie społeczne oraz materialna i duchowa bieda.

Br. Tomasz Żak

Br. Tomasz Żak OFM Cap
Minister Prowincjalny

¹⁵ Por. Franciszek, Orędzie na II Światowy Dzień Ubogich *Biedak zawołał, a Pan go usłyszał*, 7.